

Akikre Mezőtúron büszkék vagyunk

A Tanácsköztársaság leverése után a feudalkapitalista fejlődésnek indult országban lassan újjáéled a munkásmozgalom, az ipari proletáriátus mellett a parasztság legszegényebb rétege, a föld nélküli kubikoság ragadta magához a kezdeményező szerepet. A ma közel 23 ezer főt számláló Mezőtúr forradalmi munkásmozgalmának kezdeményezőit is a szegényparasztság perifériájára szorult, világot járt kubikosok formálták, alakították. Közülük került ki *Busi Vince* is, aki 1907-ben kubikoscsaládban született. Édesapja megjárta az orosz hadifogságot. A magyar proletárdiktatúra idején fegyverrel védte a munkáshatalmat. Ezért letartóztatták, internálták.

Busi Vince alig múlt tízéves, amikor már cselédkedett, napszámosmunkát végzett. A kenyérméltóság Budapestre kényszerítette. Otthonra a kisebb-nagyobb alkalmi munkák közben a kubikostanyán, a Teleki téren talált. Néhanapján meghallgatta a szociáldemokrata előadókat, kevéske írástudásával verseket kezdett írogatni. Mozgékonyására, íráskészségére felfigyelt a KMP földmunkásszervezeteinek egyik irányítója, Holler Mihály, és megismertette a kommunista földmunkásmozgalom több résztvevőjével, harcosával. 1929 októberében Ruzsinkó Mihály bekapcsolta őt a KMP munkájába. 1930. március 16-án egy illegális megbeszélésen Ruzsinkó Mihállyal és Katus Istvánnal együtt letartóztatták. A budapesti királyi büntető törvényszék Szemák-tanácsa 1 év és 6 hónap börtönbüntetésre ítélte. A börtönben sokat tanult, megismerkedett Fürst Sándorral és Házi Ferencel. Részt vett a politikai foglyokkal való embertelen bánásmód ellen tiltakozó éhségstrájkban. 1931. május végén 5 évre kitiltották a fővárosból.

1932 kora nyarán a párt hívására illegálisan felutazott Budapestre. A Központi Bizottság hazai képviselői az újjászervezés alatt álló Vidéki Osztály vezetésével bízták meg. 1932 elején a politikai rendőrség súlyos csapást mért a KMP-re, a Vidéki Osztály vezetőit, aktívait letartóztatták, számos budapesti szervezetet feldúltak. Ugyanakkor a Központi Bizottság májusi plénuma határozatilag sürgette a pártmunka javítását.

A Vidéki Osztálynak 1932 augusztusában sikerült helyreállítani a kapcsolatokat a szolnoki kerületi bizottsággal: Tisza Józseffel, Tóth Ferencel, Barta Istvánnal, majd Mezőtúrral: Magda Árpáddal, Juhász Imrével, Csuka Lajossal, Busi közvetlen irányításával kezdték kiterjeszteni tevékenységüket Rákóczifalvára, Tiszaföldvárra, Kunszentmártonra, Jászládányra. Aktiváltak a kiskunfélegyházi, szegedi, kaposvári, salgótarjáni pártcsoportokat is. A horthysta hatóságok megdöbbenve tapasztalták, hogy a „falvakban erősödik a kommunista mozgalom. Különösen a parasztság az, amelynek soraiiban az agitáció észlelhetően sok hívet szerez magának”.

Június 21-én a törvényszék 3 évi fegyházbüntetésre ítélte Busi Vincét, 1936. június első napjaiban szabadult, hazatért Mezőtúrra, majd az ellenőrzéseket kijátszva, visszatért Budapestre. Két évig dolgozott segédmunkásként, majd kijelentéseiért feljelentették, azonban sikerült megszöknie, két hétig bujkált, akkor hazautazott.

A második világháború idején részt vett a szervezett agitációban. 1944 októberében, Mezőtúr felszabadítása után, azok között volt, akik kezdeményezték a Magyar Kommunista Párt megalakítását. 1945 februárjáig az MKP mezőtúri körzeti titkáráként dolgozott. Rövid ideig a város polgármestere volt, később a városi rendőrkapitányság osztályvezetőjeként dolgozott. A rendőrségtől történt leszerelését követően a tanácsi apparátusban dolgozott. Az ellenforradalom idején fegyverrel védte a munkáshatalmat. 1957 nyarán Budapestre hívták, s a Jövendőnk című hetilap főszerkesztőjévé nevezték ki. A több, mezőgazdasági jellegű hetilap egyesüléséből létrejött Képes Újságnál, nyugdíjazásáig, mint főmunkatárs dolgozott. Éveken át a szerkesztőség párttitkára volt.

Ugyancsak szegényparaszti családból származott *Arany József*, aki – mint kubikos – hazai és külföldi munkahelyeken dolgozott. Eközben ismerkedett meg a munkásmozgalmal. 1908-ban már a szociáldemokrata párt tagjaként szervezte a pártot, és előadásokat, felolvasásokat tartott a munkások helyzetéről és harcairól. 1919-ben az MSZDP mezőtúri szervezetének tagja, a Tanácsköztársaság kiküldtása után pedig a városi direktórium tagja lett. A felszabadulás után azok között volt, akik szervezték az MKP-t. Kommunista meggyőződésében az 1956-os ellenforradalmi események sem tudták megingatni. Nevét a Mezőtúr 4. sz. Általános Iskola úttörőcsapatának egyik raja viseli.

Eszenyi József

Menyasszonyi ládláról (Kézdivásárhely, 1872-hől)